

1890 november

SENDER

Alhed Larsen

RECIPIENT

Laura Warberg

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Da

Date explanation:

Alhed skal begynde at arbejde på Porcelainsfabriken. Hun tiltrådte dér 1. december 1890.

General comment:

Alhed bor muligvis på Værnehjemmet Bethania.
Banko er en punch.
Det er muligvis F.L. Liebenberg der nævnes.
Max er muligvis Niels Christian Caspersen. Det er uvist hvem Thora er.

Sender's location:

København

Recipient's location:

Erikshaab

Mentioned people:

Thora -
Johanne Christine Brandstrup
Ludvig Brandstrup, billedhugger
Julie Brandt
Christian Caspersen
Arnold Emil Krog
Frederik Liebenberg
Christine Mackie
Johanne Oppermann
Theodor Oppermann
Paul Petersen
Anna Rosenørn
Ellen Sawyer
Fanny Schaffalitzky de Muckadell

Archive:

Warberg Kerteminde egns- og
Byhistoriske Arkiv BB2095

TRANSCRIPTION

Kæreste Moder!

Tak for Dit lange Brev! Jeg skønner forfødeligt paa at faa Breve, særlig lange; ligeledes morer det mig at skrive hjem, da jeg bestandig synes, jeg har noget interessant at fortælle; nu har jeg igen Stof til et langt! Da jeg fik Dit Brev(i Morges), havde jeg endnu ikke været ude paa Fabrikken, skønt jeg var nysgerrig efter at se det hele, havde jeg i dog trykket mig lidt ved at gaa derhen alene! Men jeg var strax paa det rene med, at det ikke gik at skrive hjem [overstreget:at] uden at have været der, og jeg iførte mig derfor strax (trods Regn og trods Blæst) mit Tøj og vandrede derud! Det var en meget interessant tur hvorfor den skal have en detailleret Beskrivelse! – Hele Historien er uhyre storartet; den kng. Porcelainsfabrik er slaaet sammen med [overstreget: Alumia] Alumina og Fajancefabriken og bestaar af en Mængde store Bygninger, der ligge paa en stor Plads indhegnet af en høj Træmur. Da jeg var kommen ind gennem en stor Port, fandt jeg en Portner, der i Forening med sin Kone formelig smed mig paa Døren og erklærede at her kom ingen ind, uden at han specielt havde Ordre fra Direktøren; tilsidst var han dog saa naadig at sige, at jeg kunde jo gjerne prøve paa at gaa over paa Inspektionskontoret paa den anden Side af Pladsen. Saa vandrede jeg derover; men det var lettere sagt end gjort, for jeg var lige ved at fare vild mellem de Masser af Pakhuse, Kulrum, Bagerovne, Dampskorstene, Retirader, o.s.v., o.s.v. Endelig fandt jeg derop på 1ste Sal. Først kom jeg gennem en tom Stue, derpaa ind i en stor Sal, hvor der stod en lang gnaven Fyr med Forklæde paa og eksperimenterede med Kemi; han sagde blot, at jeg kunde gaa videre, saa fandt jeg nogen. Derpaa kom jeg ind i en Slags Salon hvor der laa en 4-5 Malere smidte paa Stole og Sofaer og røg; de fløj op, da jeg kom ind, rimeligvis havde de en ond Samvittighed og trode, at det var Krogh. Jeg fremførte mit Ærinde og spurgte efter Krogh; ja, han var ikke til Stede men en af dem "vilde tillade sig at ledsage Frøknen op paa Malersalen". – I Salen ved Siden af Salonen stod en Del tomme Borde og Staffelier, og i det ene Hjørne sad en lille flittig Maler og arbejdede der kom vi igennem, derfra ud paa en Gang, op ad en stor Trappe og ind i en mægtig Sal; men Du kan ikke tænke Dig min Forførdelse, da han lukkede Døren op derind til! Noget saa uhyggeligt har jeg sjældent set; der var helt fuldt af Piger rigtige Fabrikpiger, pjaltede og uhyggelige at se paa, saa jeg begyndte rigtig nok at grue ved at tænke paa at her skulde være mit fremtidige Opholdssted! – Men i det samme kom den lille flittige løbende og sagde til den anden, at det var vist galt, og da de havde spurgt mig lidt ud, kom de til det Resultat, heldigvis, at det ikke var der. – Saa gik vi ned igen og

endelig lykkedes det mig da at komme ind i den Sal hvor mine fremtidige Kolleger sad og arbejdede! – Men tænk Dig der var kun 4, og jeg bliver den 5te. De sad i en stor lys Stue ved hver sit lille Bord; det hele gjorde et i høj hyggeligt og tillige kunstnerisk Indtryk! – Damerne selv vare meget elskværdige og inladende, og da de hørte at jeg skulde male der, præsenterede de sig. Den ene af dem var en Søster til Billedhugger Oppermann jeg kendte lidt til hende fra sidste Vinter og hun kunde ogsaa nok kende mig; hun skal være en brilliant Pige. De andres navne kan jeg slet ikke huske og jeg glemte at sige mit eget. Men som sagt de var meget inladende og fortalte og forklarede mig en Del om det. Langs den ene Væg var lange rækker af Hylder og paa disse staa Vaser af alle Størrelser, Fade, Tallerkner, krukker o.s.v. og af dette vælger enhver, hvad den ønsker at dekorere. Dette er imidlertid forfærdelig skønt og maa behandles med største Varsomhed (det bliver malet inden det bliver brændt). Enhver medbringer selv Pensler alt andet faar de udleveret. Man arbejder 7 Timer daglig, fra 9-4; men, sagde de, vores lille gemytlige Frokost tager gærne ½ Time, det var ikke ganske unge Piger, men de gjorde et meget livligt og gemytligt Indtryk; den ene saa nu ogsaa temmelig alvorlig ud; hende spurgte jeg om Pengesagerne; hun fik 15 Kr. om Ugen, men i Begyndelsen havde hun faaet meget mindre, og lige strax vist slet ingenting. De sagde alle at jeg kunde glæde mig til det, og at det var meget interessant, men i Begyndelsen vilde det nok volde mig en Del Bryderier. ---

Du ser saaledes at jeg kommer i godt Selskab, og jeg glæder mig uhyre til at begynde; Jeg er naturligvis nok lidt ængstelig for hvordan det vil gaa mig, men jeg haaber nok, jeg skal komme efter det; man maa lave lige hvad man vil! – Dette er altsaa i Korthed, hvad jeg har at sige om mit Besøg paa Fabrikken. --- De havde store Bluseforklæder paa og gamle Kjoler.

Skal jeg ikke have min gamle blaastribede herind at sidde med om Formiddagen derude? Og saa er det vel bedst at jeg køber noget Bomuldstøj og lader den lille i Istedgaden sy mig to store Forklæder? – Min nye Kjole havde jeg paa 1ste Gang i Gaar, den er meget nydelig og fiks og vandt alles Bifald (ogsaa Bedstemoders og Onkel Luds!) jeg var ogsaa henne at præsentere mig for Komtessen! Dette skulde kun have været en Visit men da hun skulde spise til Middag Kl. 2, kunde jeg ikke slippe for at spise [overstreget: til Middag] med. Bagefter gik vi ud og saa Fabrikken udenpaa, derfra ud paa Fasankirkegaarden, ud paa Roskildelandevejen, langs Søndermarken og gennem Frederiksberghave hjem, det var en ordentlig Tur, og da jeg kom til at fortælle at jeg om

Morgenen havde fulgt Brandt ud paa den anden Side af Trianglen, blev Komt. saa altereret, at jeg skulde have Sjerry, da vi kom hjem og sidde og sove i Sofaen den halve Time inden jeg skulde hen til Liebenberg. Ja, Du har rigtignok Ret i, at Komt. er mageløs mod mig, hun sagde at naar der bare gik 2 Dage, uden at jeg var der, saa trode hun at der var noget galt paa Færde! – Det var en hyggelig lille Middag^x hos Liebenberg jeg kan brilliant lide de hos Onkler! Max og Thora vare

^x[tilføjet langs kanten] Suppe – Dyresteg – Makronbudding – Rødvind, og en storartet californisk Vin

ogsaa bedte men kunde ikke komme. – Onkel Lud synes udmærket om Porcelainsmalingen, han mener nok, det kan føre til noget og at det ligger for mig! – Det er for sent med Julekort for i Aar, jeg har spurgt mig for et Sted, men de havde fuldt op allerede. – Min Kjole kostede 6-65, min Hat præcis det samme, var det ikke kunstigt? Hatten er brun, mørk og bredskygget og skal klæde mig pænt; da det løb saa meget op, pyntede jeg den selv, dette vilde de tage 1½ Kr. for!

Jeg gør gymnastik hver Morgen fra 6¼ - 7¼, er det ikke morsomt? 2 af de unge Piger, der læse til Gymnastikexamen hos Poul Petersen giver for Fornøjelsens Skyld og for at øve sig i at kommandere det Kursus. Vil du ikke til dette Brug(sammen med det Kød til Bedstem.)^xsende et af de gamle Jerseyliv, dette bruger jeg da sammen med Elles blaa Underskørt; for en af de andre kan vel ikke undvære deres Gymnastikdragt?

^x[tilføjet langs kanten] der er et gammelt blaadt med [overstreget:Rø] rødt Fløjl.

Jeg har brugt min Kaabe i disse Dage. Vil Du ligeledes sende mine Malerpensler; samt den grove Rulle aparte Traad, jeg bruger til Chrs. Krave, den er vist i min Kommode et Sted. – De franske Timer skulde være uden Lærerinde, vi skulde blot læse nogle Bøger sammen og tale tillige, men da Malingen tager saa lang Tid er jeg bange de ryger i Luften; det tager mindst ½ Time at gaa ud til Fabrikken --- Det glæder mig i høj Grad, at Du har taget den Beslutning helt at holde Dig i Ro, bare Du nu vil holde strængt over det; men jeg troede rigtignok Du var kommen anderledes til Kræfter nede paa Glorup. Du maa endelig skrive hver Gang, hvordan Du har det. Frk. Rosenørn sender Hilsen. Hun er saa rar imod mig, har 2 Gange inviteret mig til at holde Mørkning hos sig og givet mig Pærer og Banko. – Nu er det nok paa Tide at slutte, Brevet er næsten bleven for langt igen, men I kommer vel igennem det.

Tusinde Hilsner til Eder alle fra Din Alhed.

Mandag Eftermiddag

BB 2095
troede at det var Krogk. -
fruen fore mit Brev og at
de eller Krogk; ja, haug var
ikke til Stede men en af
dem, vilde tilade sig at kal-
de sig "Frokuen" og saa Maler-
salen. - I Palen ved Bideen
af Palouen maag en del som
den Nordre og Staffelier, og
det ene Hjørne sad en lille
flittig Maler og arbejdede.
der kom vi igennem, den fra-
tid paa en Gang, og at en stor
Trappe og ind i en smaa Pal-
men det kan ikke tænke sig,
min Forfærdelse da han lukke-
de Døren og derved til: uge
saa utrykkeligt var jeg vildt
set; der var helt mørk af Tys-
vise Fabriker og palledede og
aflyttede at se paa saa jeg
bestemte rigtig nok at gaa ned
at tænke paa at høre om
være mit fremtidige Ophold.

1890
Kære Moder!
Tak for dit lange Brev! Jeg
skriver forfærdeligt paa at
saa Brevet, særlig længe. Lige-
ledes mener det mig at skrive
lynu, da jeg bestandig synes
jog har noget især ønsket at
fortælle. Men har jeg egen Hof-
til et langt. Da jeg fik dit
Brev (i Morgen), havde jeg endnu
ikke været inde paa Fabriken,
advent jeg var usikker efter
at se det hele, havde jeg dog
trykket mig lidt ned at gaa der.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

nu alle. Men jeg var strax
paa det rene med, at det ikke
gik at skrive hjem at iden
skal have været der, og jeg spør-
te mig derfor strax (brods
Regn og brods Plank) mit
føj og vandrede derved! Det
spør er meget interessant for
hvorfør den skal have en de-
tailleret Præcisioe! - Hele His-
torien er fulde karakter, den
Kun. Ponceletfabrik er elæct-
sammen med ~~den~~ den den
og Fajancefabriken og belaaes af
de Mængde store Præcisioer, det
lige paa en stor Plank indlægget
af en høj Præcisio. Da jeg var
men i det glemte en stor Fort-
saat jeg var Færdig der i Far-
ning med sin Rone forueldt
med mig paa Borene og erklære
de, at her kom mig en ind, at
at have specielt hvide Oie
fra Direktøren; hvilket var
hans da, saa vaad, at sig, at jeg
kunde jeg gerne prøve paa at gaa
over de Inspektions Pontonel paa den
anden Side af Planken. Saa
vandrede jeg derover, men det
var lettere sagt end gjort, for
jeg var lig med at gøre vist
Kullem de Mander af Faktura
Killem, Præcisioer, Dampkø-
deje, Ritidader ^{for 1802}, o. s. v. Nu
det saut i det ^{for 1802} forst kom
jeg glemte en stor Plank, derpaa
find i en stor tal, hvor der
stod en Cuy quæse for, med
Farblade paa og experimente-
rede med Rerbi; han sagde
at, at jeg kunde gaa videre
saa saut i mig. Derpaa
kom jeg ind i en Plank tal
hvor der laa en 4 - 5 Male-
re smidte paa Plank og 10-
faer og 10; de fløj og da-
to kom ind, - visuelvis havde
de en ord Paasigtighed og

88.2095

stelig for hvordan det vil
gaa mig, men i naaber
svæk, "skal Rasmus eller
det, man man længe liges
hvad man vil." - Selke
er allsaa i Korkhus
"hvad j' har" at sigs om mit
første Brev paa Fabriken.
-- De havde store Ting
forklæder paa, og gik de kjole,
skal j' ikke have min gamle
blaatribede kjole, al den
med om Formiddagen derinde.
Og saa er det vel best
at j' Rober noget Brev
Lofte, lader den lille i
Intetgaden og mig to store
Forklædere & Mit nye Kjal
havde j' paa i Korkhus
haar. Den er meget puds
og fiks og saamt alle de
Haltanet Brevkender og
Brevet Leds!) j' var ogsaa

sket! - Men i det samme kom
den lille flittige Løbeude og
sagde til den anden, at det
var vist galt, og da de havde
spurgte mig lidt ind, kom de
til det Resultat, nemlig, at
det ikke var der. - Paa
gik vi ned igen og endte lyk
Reder det ud, da vi Korkhus
ind i den Hal hvor mine
prentede Kolleger sad og
arbejdede! - Men tænke sig
der var Rasmus og j' Rober
den 5te. De sad i den store
høje Stue ved hver sit lille
bord; det hele gjorde et
i høj, buget og flilige Rum
vordt Fuldtryk! - De var
selv vare meget elskovlige
og indladende, og da de havde
at j' skulde ind der, pre-
senterede de j'. Den ene af
dem var en Porter til Tallet.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

ligger Oppermaun; kunne lidt
at tænke på sidste Vinter og
hvor kunde aase nok Rind
mig; men skal være en liden
Puf. De andre Nasse Røn
skal ikke tænke og jeg gik
sig mit eget. Men som sagt
de var meget indladende og
fortalte og forklarede mig en
del om det. Deeg den ene
Vej var lange Rækker af
Bygder og paa disse staa
Væser af alle Skorrekter, Fod
Fallerkorer, Krækker o.s.v. og
af disse vælger enhver,
hvad den ønsker at de kore
Dette er imidlertid forfærdet
skort og maa behandles med
skorte Varsomhed (det bliver
ualt inden det bliver
brevet medbringer selo
all andet fear de villev

ret. Man arbejder 7 Timer
daglig, på 9-11; men, sagde
at være lilla genyttelig. Fre-
Røst lægger gerud 1/2 Time, det
var ikke ganske mig Fair, men
de gjorde et meget lidt og ge-
nyttigt, sundt; det der
saa du, saa kemul, alder-
stegus fad; kunde sporete;
orle Tungeagerne; men på
15 Røn Ugen, men i Pre-
gudelsen havde ting faet
meget mindre, og lygstrax
vint slet ingen. De sagde
alle at jeg kunde glæde mig
til det, og at det var meget
indersat, men i Prejudel-
sen vilde det nok holde
mig en del Fryderi. --
Du ser saa ledt at jeg Røn
men i godt Felikab, og jeg glæ-
der mig selo til at begynde
og er naturligvis nok lidt af

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

18-18095
Du nu vil holde stramt over
dit - men i bode rigtig nok
Da var Rodmanns datter
til Kroppen med paa Kloster!
Du vil ogsaa endelig skrive
hans - hvordan du har det
Frd. Rosen er sender til
hans er, saa var mig mig
har de mange visitet til
med at holde Morkum, som
og og givet mig Poeser og
Tranko. - Nu er det
nok paa tide at slutte
Tavlen er næsten bleven
for langt igennem, men
kommer vel igennem
det.

Tusinde Kysser til
Eder alle fra Din
Allw.
Mandy
Eftermiddag

hence at presentere mig
for Kommanden! Dette skulde
Rim have været en Visit,
men da hun skulde spise
til Middag kl. 2, kunde jeg
ikke for det spise til Middag
med. Præstern gik is ind og
saa Fabrikken tilde paa, dog
ind paa Fasanens Plegaard
ind paa Konkildeladningen
Lange Poudernarken og gen
uden Frederikshøj hvor Lyse,
dette var en overhøje Tour, og
da jeg kom til at fortælle, at
jeg om Morgenen havde fulgt
Præsten ind paa den gamle
Ride af Trækuglen, blev kom
saa allerede, at jeg skulde
have Pjerry, da vi kom til
og sadde og sove i Sofalen
den gamle Tins, inden jeg
skulde hen til Lichenberg.
Ja du har rigtig nok ret i, at
Komt. er uagtsom med mig,
hans sagde at naar der
bare gik de Dage, uden